

Spis treści

I. Podstawy psychiatrii

1. Zdrowie psychiczne – podstawowe zagadnienia – <i>Monika Talarowska, Piotr Galecki</i>	3
1.1. Wprowadzenie	3
1.2. Model leczenia środowiskowego	4
1.3. Pojęcie normy i patologii	5
1.3.1. Pojęcie normy	5
1.3.2. Pojęcie patologii	6
1.3.3. Elementy patologii	7
1.3.4. Definicja zaburzenia psychicznego	8
1.3.5. Systemy klasyfikacyjne zaburzeń psychicznych	9
1.4. Częstość występowania zaburzeń psychicznych w Polsce	10
1.5. Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego	12
2. Psychopatologia ogólna – <i>Piotr Galecki</i>	15
2.1. Wprowadzenie	15
2.2. Zaburzenia pamięci	16
2.3. Zaburzenia spostrzegania	17
2.4. Zaburzenia myślenia	18
2.5. Zaburzenia emocji i nastroju	20
2.6. Zaburzenia woli	21
2.7. Zaburzenia świadomości	23
2.8. Objawy ogniskowe	24
2.9. Zaburzenia intelektu	25
3. Schizofrenia i inne psychozy – <i>Antoni Florkowski</i>	27
3.1. Wprowadzenie	27
3.2. Epidemiologia	27
3.3. Etiologia	27
3.4. Obraz kliniczny	28
3.5. Klasyfikacja	29
3.6. Rokowanie	30
3.7. Leczenie	30
3.8. Inne psychozy	30
3.8.1. Zaburzenie schizotypowe	30
3.8.2. Zaburzenie schizoaфекtywne	31
3.8.3. Krótkotrwałe zaburzenia psychotyczne	31
3.8.4. Uporczywe zaburzenia urojeniowe	32

4. Depresje i zaburzenia afektywne (nastroju) – Antoni Florkowski	33
4.1. Wprowadzenie	33
4.2. Epidemiologia	33
4.3. Etiopatogeneza	33
4.4. Klasyfikacja zaburzeń nastroju w ICD-10	34
4.5. Przebieg i typy depresji	34
4.6. Obraz kliniczny chorobowych zaburzeń nastroju	35
4.7. Depresja, ból i objawy somatyczne	37
5. Zaburzenia lękowe – Piotr Wierzbński	39
5.1. Wprowadzenie	39
5.1.1. Pojęcie lęku. Historia i klasyfikacja zaburzeń lękowych	39
5.2. Etiologia	41
5.3. Epidemiologia	42
5.4. Zaburzenia lękowe z napadami paniki (lęk paniczny, lęk napadowy)	42
5.4.1. Leczenie	43
5.5. Zaburzenia lękowe w postaci fobii – agorafobia	43
5.6. Specyficzne (izolowane) postaci fobii	44
5.7. Fobia społeczna	45
5.8. Zaburzenia lękowe uogólnione	46
5.9. Zaburzenia obsesyjno-kompulsyjne (nerwica natręctw)	46
5.10. Zaburzenia stresowe	48
5.10.1. Ostra reakcja na stres	48
5.10.2. Zaburzenia stresowe pourazowe	48
5.11. Zaburzenia adaptacyjne	50
5.12. Zaburzenia dysocjacyjne (konwersyjne)	50
5.13. Zaburzenia występujące pod postacią somatyczną	52
5.14. Inne zaburzenia nerwicowe	54
6. Uzależnienia. Zaburzenia psychiczne związane z nadużywaniem alkoholu – Antoni Florkowski	55
6.1. Wprowadzenie	55
6.2. Działanie alkoholu	56
6.3. Wpływ stężenia alkoholu we krwi na funkcjonowanie człowieka	57
6.4. Ostre zatrucie alkoholem etylowym	57
6.5. Ostry zespół abstynencyjny	58
6.6. Zespół abstynencyjny z majaczeniem	58
6.7. Napady padaczkowe	59
6.8. Psychozy alkoholowe	59
6.8.1. Majaczenie drżenne	59
6.8.2. Ostra halucynozja (omamica) alkoholowa	60
6.8.3. Przewlekła halucynozja (omamica) alkoholowa	60
6.8.4. Oblęd alkoholowy	60
6.8.5. Zespół Korsakowa	61
6.9. Narkomania i uzależnienie od leków	61
6.9.1. Definicje	61
6.9.2. Uzależnienie od konopi indyjskich	63
6.9.3. Uzależnienie od amfetaminy	63
6.9.4. Uzależnienie od kokainy	64
6.9.5. Uzależnienie od halucynogenów	64
6.9.6. Uzależnienie od lotnych rozpuszczalników	64
6.9.7. Uzależnienie od leków przeciwlękowych i nasennych	65

6.9.8.	Następstwa i objawy uzależnienia	65
6.9.9.	Leczenie	66
7.	Zaburzenia snu – Kinga Bobińska	68
8.	Zaburzenia osobowości – Dominika Berent	72
8.1.	Wprowadzenie	72
8.2.	Rodzaje zaburzeń osobowości	73
8.3.	Podsumowanie	75
9.	Zespoły otępienne – Waldemar Kryszkowski	77
9.1.	Wprowadzenie	77
9.2.	Epidemiologia	77
9.3.	Klasyfikacje	77
9.4.	Definicja	78
9.5.	Rozpoznanie	78
9.5.1.	Krótką skalę oceny stanu psychicznego	80
9.5.2.	Test rysowania zegara	80
9.5.3.	Badanie neuropsychologiczne	81
9.5.4.	Różnicowanie otępienia z innymi chorobami	81
9.6.	Choroba Alzheimerera	81
9.7.	Otępienie naczyniowe	85
9.8.	Otępienie z ciałami Lewy’ego	86
9.9.	Otępienie czołowo-skroniowe	86
9.10.	Podsumowanie	87
10.	Niepelnosprawność intelektualna – Kinga Bobińska	90
10.1.	Wprowadzenie	90
10.2.	Etiologia	90
10.3.	Klasyfikacja	91
10.4.	Rozpoznanie	94
10.5.	Leczenie	95
11.	Psychiatria dzieci i młodzieży – Antoni Florkowski	96
11.1.	Wprowadzenie	96
11.2.	Klasyfikacja zaburzeń psychicznych występujących u dzieci (podstawowe grupy)	97
11.3.	Zaburzenia związane z zachowaniem destrukcyjnym	97
11.3.1.	Zespół nadpobudliwości ruchowej z deficytem uwagi (ADHD)	97
11.3.2.	Zaburzenia zachowania	98
11.3.3.	Prowokacyjne przeciwstawianie się	98
11.4.	Zaburzenia emocjonalne	98
11.4.1.	Lęk separacyjny	98
11.4.2.	Unikanie kontaktów społecznych	99
11.4.3.	Nadmierny lęk w postaci fobii	99
11.4.4.	Depresja dziecięca	99
11.4.5.	Fobia szkolna	99
11.5.	Zaburzenia nawyków i odżywiania	100
11.5.1.	Zaburzenia czynności fizjologicznych	100
11.5.2.	Zaburzenia mowy	100
11.5.3.	Tiki	100
11.5.4.	Jadłowstręt psychiczny	100

11.5.5.	Bulimia	101
11.6.	Zaburzenia rozwoju	102
11.6.1.	Upośledzenie umysłowe	102
11.6.2.	Autyzm wczesnodziecięcy	102
11.7.	Zaburzenia identyfikacji z płcią	103
11.7.1.	Transseksualizm	103
12.	Podstawowa charakterystyka leczenia farmakologicznego w psychiatrii –	
	<i>Piotr Galecki</i>	105
12.1.	Wprowadzenie	105
12.2.	Leki przeciwpsychotyczne (neuroleptyki)	105
12.3.	Leki przeciwdepresyjne (tymoleptyki)	107
12.4.	Leki przeciwłękowe (anksjolityki)	109
12.5.	Leki normotymiczne	110
12.6.	Leczenie elektrowstrząsami	111
12.7.	Psychochirurgia	111
II.	Wybrane zagadnienia z zakresu fizjoterapii i rehabilitacji w psychiatrii	
13.	Zachowania wobec choroby – Krzysztof Zboralski	115
13.1.	Wprowadzenie	115
13.2.	Adaptacja pacjenta do choroby	116
13.3.	Postawy sprzyjające zdrowiu	119
13.4.	Podsumowanie	120
14.	Choroba psychiczna w rodzinie – Agata Orzechowska	121
15.	Dziecko pacjentem psychiatrycznym – Małgorzata Przybył	127
15.1.	Wprowadzenie	127
15.2.	Specyfika procesu diagnostycznego u dzieci i młodzieży	128
15.3.	Terapia	131
16.	Oddziaływania psychoterapeutyczne wobec pacjentów psychiatrycznych –	
	<i>Iwona Mikołajczyk, Monika Talarowska</i>	134
16.1.	Wprowadzenie	134
16.2.	Podejścia psychoterapeutyczne	136
16.2.1.	Terapia behawioralna	136
16.2.2.	Terapia poznawcza według Aaron Becka	137
16.2.3.	Psychologia humanistyczna i egzystencjalna	137
16.2.4.	Ericksonowska koncepcja interwencji terapeutycznej	141
16.2.5.	Terapia systemowo-interakcyjna	142
16.2.6.	Terapia psychodynamiczna	143
16.2.7.	Psychoterapia grupowa	143
17.	Arteterapia jako forma rehabilitacji w psychiatrii – Anna Gutowska	146
17.1.	Wprowadzenie	146
17.2.	Sztuka i człowiek – wzajemne relacje	146
17.3.	Sztuka i medycyna	147
17.4.	Arteterapia – definicja, rodzaje, cele i funkcje	148
17.5.	Arteterapia jako jedna z metod rehabilitacji w psychiatrii	152
17.6.	Podsumowanie	158

18. Terapeutyczna funkcja zabawy – Wojciech Świtalski	161
18.1. Istota i funkcje zabawy	161
18.2. Zabawa a rozwój dziecka	162
18.3. Przykłady zastosowania zabawy w terapii	164
18.4. Wskazówki dla prowadzących terapię przez zabawę	167
18.5. Podsumowanie	170
19. Muzykoterapia w psychiatrii – Dorota Kotynia	173
19.1. Wprowadzenie	173
19.2. Rozwój i definicje muzykoterapii	173
19.3. Formy muzykoterapii	174
19.4. Wpływ muzyki na funkcje mózgu	175
19.5. Muzykoterapia w koncepcjach psychoterapeutycznych	175
19.6. Muzykoterapia w psychiatrii	177
19.7. Przykłady muzyki wykorzystywanej w muzykoterapii	177
19.8. Podsumowanie	178
20. Aktywność ruchowa osób starszych – Katarzyna Król	179
21. Działania terapeutyczne i profilaktyczne wobec osób uzależnionych od narkotycznych środków psychoaktywnych – Iwona Mikołajczyk	193
21.1. Wprowadzenie	193
21.2. Leczenie	194
21.3. Profilaktyka	196
22. Rehabilitacja neuropsychologiczna – Monika Talarowska	200
22.1. Zadania neuropsychologii	200
22.2. Procesy poznawcze	201
22.2.1. Wrażenia, spostrzeżenia i wyobrażenia	201
22.2.2. Procesy uwagi	202
22.2.3. Uczenie się	203
22.2.4. Procesy pamięciowe	203
22.2.5. Pamięć operacyjna	205
22.2.6. Myślenie i rozwiązywanie problemów. Pojęcia	206
22.2.7. Język i mowa	207
22.3. Zjawiska związane z uszkodzeniem OUN i procesami kompensacyjnymi	207
22.3.1. Diaschiza	208
22.3.2. Spontaniczny powrót do zdrowia	209
22.3.3. Neurogeneza i plastyczność mózgu	209
22.3.4. Łagodne zaburzenia funkcji poznawczych	213
22.4. Pomoc pacjentom z uszkodzeniami OUN	213
22.4.1. Interwencja kryzysowa	214
22.4.2. Psychoterapia	214
22.4.3. Rehabilitacja neuropsychologiczna	214
22.5. Czynniki wpływające na efektywność terapii neuropsychologicznej	215
22.6. Wybrane modele terapii	216
22.6.1. Szkoła reorganizacji funkcji psychicznych	216
22.6.2. Model modułowej mózgowej organizacji funkcji psychicznych	216
22.6.3. Neurolingwistyczna szkoła łuriowska – analityczna reorganizacja funkcji psychicznych	217
22.6.4. Nurt pragmatyczny	217
22.6.5. Trening poznawczy	217

22.6.6.	Terapia wspomagana komputerowo	217
22.7.	Zasady prowadzenia terapii neuropsychologicznej	218
22.7.1.	Zasada wczesnego rozpoczynania zajęć terapeutycznych	218
22.7.2.	Zasada etapowości	218
22.7.3.	Zasada postawy psychoterapeutycznej	219
22.7.4.	Zasada elastyczności w formułowaniu celów i strategii	219
22.7.5.	Zasada kompensacji	219
22.7.6.	Zasada stopniowania trudności, pogłębowości i indywidualizacji	219
22.7.7.	Zasada terapii systemowej	219
22.7.8.	Zasada organizacji pracy z chorym	220
22.7.9.	Zasada oddziaływań holistycznych	220
22.7.10.	Zasada długoterminowej opieki	220
22.8.	Ocena występowania cech uszkodzenia OUN	220
22.8.1.	Test rysowania zegara	221
22.8.2.	Krótką skalą oceny stanu psychicznego (MMSE)	221
22.8.3.	Montrealaska skala oceny funkcji poznawczych (MoCA)	221
22.8.4.	Krótki kwestionariusz stanu psychicznego według Pfeiffera (SPMSQ) ..	222
23.	Prawa pacjentów psychiatrycznych – Jarosław J. Maćkiewicz	227
24.	Rehabilitacja osób chorych psychicznie – Antoni Florkowski	235
Skorowidz		237